

การพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติ ของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

THE DEVELOPMENT OF PICTORIAL COMPOSITION ABILITY IN VISUAL ARTS USING
DAVIES' PRACTICAL SKILLS TEACHING MODEL FOR 6TH GRADE STUDENTS.

จันทรกานต์ สากกระโทก¹, ประณต นาคะเวช²

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Jantarakarn Sakkrathok¹, Pranod Nakaved²

Vongchavalitkul University^{1,2}

Corresponding Author E-mail : jantarakarn_sak@vu.ac.th¹, pranod_nak@vu.ac.th²

(Received : September 14, 2025; Edit : October 1, 2025; accepted : October 2, 2025)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส กับเกณฑ์กำหนดร้อยละ 80 3) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 โรงเรียนสุขานารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ได้ทดสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติ โดยใช้ Kolmogorov-Smirnov และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ T-test for Dependent Sample และ T-test One Sample

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส, การจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์, ความพึงพอใจ, ทัศนศิลป์, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The purposes of this research were: 1) to compare the picture arrangement ability in visual arts of Grade 6 students before and after learning through Davies' practical skills teaching model; 2) to compare the picture arrangement ability in visual arts of Grade 6 students after learning through Davies' practical skills teaching model against the 80 percent criterion; and 3) to study the students' satisfaction level towards the Davies' practical skills teaching model. The sample group consisted of 40 Grade 6/5 students from Sukhanaree School, Mueang District, Nakhon Ratchasima Province, during the 2024 academic year, selected via cluster random sampling. The research instruments included a learning management plan, an assessment form for picture arrangement skills in visual arts, and a satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.). The Kolmogorov-Smirnov test was used to check for normal distribution, while a dependent sample t-test and a one-sample t-test were used for hypothesis testing.

Keywords : Learning management according to Davies' practical skill teaching model, Image placement in visual art, Satisfaction.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่สร้างสุนทรียภาพให้มนุษย์สืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นวิชาที่มีความสำคัญที่สามารถพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และอารมณ์ ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมผู้เรียนมีความมั่นใจในตนเอง การเรียนศิลปะนั้นจะบรรลุเป้าหมายได้จะต้องมีองค์ความรู้ที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ ที่ผ่านมามีงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ในเชิงทฤษฎี เช่น กฎสามส่วน ทฤษฎีจุดทอง หรือแนวคิดของ Gestalt (Max Wertheimer, 1920) กล่าวว่า หลักการเกสตัลท์ คือแนวคิดที่อธิบายว่าสมองของมนุษย์รับรู้สิ่งต่าง ๆ โดยมององค์ประกอบรวมมากกว่าส่วนย่อย ในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ หลักการนี้มักถูกนำไปใช้ในการออกแบบกราฟิก ศิลปะ จะช่วยให้องค์ประกอบภาพดูเป็นระเบียบ ดึงดูดสายตา และสื่อสารได้ชัดเจน โดยอาศัยการรับรู้ภาพรวมมากกว่าส่วนย่อย ซึ่งการเรียนศิลปะนั้น จึงจำเป็นต้องมีความรู้เรื่องการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ซึ่งหมายถึง การจัดองค์ประกอบของภาพให้มีความสมดุล สวยงาม และสามารถสื่อความหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ เป็นพื้นฐานของนักเรียนศิลปะตั้งแต่เริ่มต้นบทเรียนของการสร้างสรรค์ และเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึก ความคิดหรือความงาม (ชูลูด นิยมเสมอ, 2557 : 45) ได้อธิบายองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะและการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ คือการนำส่วนประกอบที่จำเป็นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ มารวมเข้าด้วยกันอย่างสมดุล เหมาะสม (จิรพันธ์ สมประสงค์, 2551 : 15) ได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ไว้ว่าการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ เป็นวิชาที่มีความสำคัญสำหรับผู้ศึกษางานศิลปะ หากขาดความรู้ความเข้าใจในวิชานี้แล้วผลงานที่สร้างขึ้นมาก็ยากที่จะประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานศิลปะสมัยใหม่ที่มีการแสดงเฉพาะ เส้น สีแสงเงา น้ำหนัก พื้นผิว จังหวะ และบริเวณที่ว่าง มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องนำหลักการจัดภาพในงานทัศนศิลป์มาใช้หลักการจัดภาพในงานทัศนศิลป์มีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับงานทัศนศิลป์โดยตรง ทั้งจิตรศิลป์และประยุกตศิลป์ การจัดภาพหรือออกแบบสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ให้เกิดคุณค่าความงามนั้นการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์จะมีบทบาทสำคัญมากที่สุด ดังนั้นการเรียนศิลปะจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักของการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ เพื่อสามารถนำมาสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างสมบูรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนตามการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญกับการเรียนศิลปะ โดยระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะให้ความสำคัญกับการเรียนศิลปะ เรื่อง การจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ตามมาตรฐาน 1.1 คือ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทาง วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย จะเห็นได้ว่าการวางรากฐานของการเรียนศิลปะเรื่องการจัดวางภาพงานทัศนศิลป์มีการวางรากฐานตั้งแต่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นการวางพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ต่อไปในอนาคตการจัดการกระบวนการเรียนการสอนของวิชาศิลปะในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รูปแบบของการจัดกิจกรรมอยู่มากมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีกระบวนการทำงาน ความคิดสร้างสรรค์ จินตนาการ ตลอดจนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษาวิชาศิลปะในระดับชั้นประถมศึกษาในปัจจุบันพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในการจัดวางภาพอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการวางตำแหน่งของ วัตถุในภาพให้มีความสมดุล การใช้พื้นที่ว่างให้เกิดประโยชน์ และการสร้างจุดสนใจในงานศิลปะ ซึ่งส่งผลให้ผลงานของนักเรียนขาดความสมดุลด้านองค์ประกอบและความน่าสนใจในการสื่อความหมาย นอกจากนี้ นักเรียนบางส่วนยังมีปัญหาในการนำเสนอความคิดสร้างสรรค์ผ่านการจัดวางองค์ประกอบภาพ เนื่องจากขาดความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์ ปัญหาดังกล่าวอาจมีสาเหตุมาจากวิธีการสอนที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามความคิดของนักเรียนโดยไม่ได้นั้น กระบวนการฝึกฝนทักษะอย่างเป็นระบบ โดยครูผู้สอนมักใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้ผ่านโครงงาน เพื่อให้ นักเรียนได้ทดลองสร้างสรรค์ผลงานจริง โดยครูให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ การใช้เส้น สี แสง และพื้นที่ หรือการใช้วิธีการสอนรูปแบบการเรียนรู้เชิงวิเคราะห์ ใช้การวิเคราะห์งานศิลปะที่มีชื่อเสียงเพื่อให้ นักเรียนได้เข้าใจวิธีการจัดวางภาพของศิลปิน เป็นต้น การพัฒนาทักษะการวาดภาพและการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ในปัจจุบันจึงยังคงมีข้อจำกัด (กรวรรณ หับทิมดี, 2558 : 27) ได้ระบุว่าการขาดความเข้าใจในการจัดวางภาพเนื่องจากขาดแนวทางการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติและการฝึกฝนอย่างเป็นระบบ การสอนและฝึกฝนไม่มีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ทำให้นักเรียนไม่สามารถพัฒนาทักษะได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจในฝีมือทางศิลปะ และไม่สามารถแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่ จากการวัดและประเมินผลการพัฒนาทักษะความสามารถในการวาดภาพศิลปะ ผู้วิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสุขานารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา มีทักษะในการสร้างชิ้นงานศิลปะอยู่ในระดับปานกลาง หรือ ระดับต่ำ ซึ่งประเมินได้จากแบบประเมินชิ้นงานของนักเรียน จากการประเมินผลงานนักเรียนในการศึกษาที่ผ่านมา พบว่านักเรียนร้อยละ 60 ไม่ผ่านเกณฑ์ด้านการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ นักเรียนส่วนใหญ่ต้องเผชิญปัญหาการจัดวางภาพ

ในงานทัศนศิลป์ เนื่องจากนักเรียนยังไม่เข้าใจวิธีการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ นักเรียนยังไม่เข้าใจว่าการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์อย่างไรจึงจะเหมาะสม ทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ยังจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ไม่เหมาะสม เอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง จัดวางภาพไม่สมดุลกับขนาดของกระดาษ จึงทำให้ภาพวาดออกมาไม่เหมาะสมกับขนาดของกรอบภาพ นักเรียนทุกคนจึงจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถในการวาดภาพให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ค้นหารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อทักษะการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ที่มุ่งเน้นการฝึกฝนทักษะผ่านการลงมือปฏิบัติจริง มีขั้นตอนที่ชัดเจนและมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะที่จับต้องได้ ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอนวิชาศิลปะที่ต้องอาศัยทั้งความเข้าใจในทฤษฎีและความสามารถในการปฏิบัติ จึงเห็นว่าวิชาศิลปะ เรื่อง การจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ เป็นองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการเรียนศิลปะ จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนารายวิชา ครูศิลปะ ทุกคนจำเป็นต้องรู้และเข้าใจในเรื่องการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ต่อนักเรียนในท้องถิ่นนั้น ๆ รวมถึงเพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์เอกลักษณ์ไทย

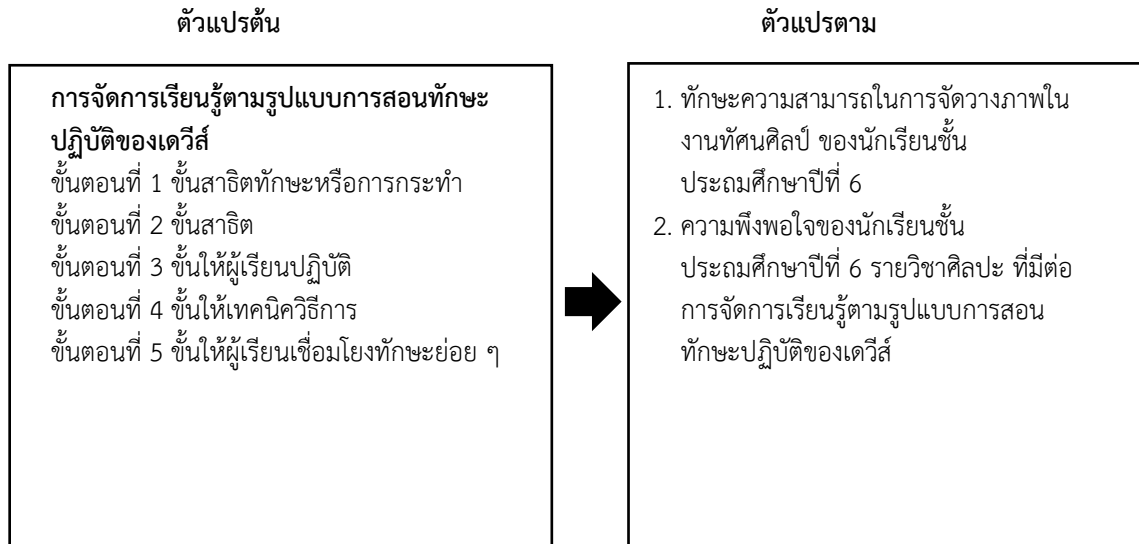
จากสภาพปัญหาดังกล่าว พบว่า ผลงานการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา จำนวนมากยังมีความบกพร่อง ตลอดจนการใช้เทคนิคกระบวนการวาดภาพต่าง ๆ ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยจัดกิจกรรมการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะอย่างเป็นระบบและประสบการณ์การทำงานในกระบวนการให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานจากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ค้นหารูปแบบการสอนที่เหมาะสมต่อทักษะการเรียนรู้ศิลปะที่เกี่ยวข้องกับการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ซึ่งพบว่าทักษะปฏิบัติของเดวิส (อ้างถึงในทิสนา แคมมณี, 2559 : 246–247) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่าทักษะส่วนใหญ่จะประกอบด้วยทักษะย่อยจำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยเหล่านั้นได้ก่อนแล้วจึงเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมที่จะสามารถเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้วิชาศิลปะและทักษะการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ได้เป็นอย่างดี เพราะจะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์อย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบนี้มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ 2) ขั้นสาธิต 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ และ 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสจะช่วยพัฒนาความสามารถทักษะปฏิบัติของผู้เรียนโดยเฉพะอย่างยิ่งทักษะที่ประกอบด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ ๆ จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้และความเข้าใจ ทักษะการสร้างสรรค์ผลงานด้วยการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ รวมถึงการพัฒนาทางการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา ก่อนและหลังเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการพัฒนาทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส กับเกณฑ์กำหนดร้อยละ 80
3. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนตามแนวคิดของทิสนา แชมมณี (2559) ดังนี้ คือ 1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ 2) ขั้นสาธิต 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ และ 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงแผนภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา หลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สูงกว่าก่อนเรียน
2. ผลการพัฒนาทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา หลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80
3. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนสุขานารี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 1 จำนวน 8 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 276 คนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ของโรงเรียนสุขานารี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 1 จำนวน 1 ห้องเรียน คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

ตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

ตัวแปรตาม ได้แก่ ทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ และ ความพึงพอใจของนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง
2. แบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 หลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน 8 ชั่วโมง

1.1 ผู้วิจัยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสุขานารี และหนังสือเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

1.2 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารเนื้อหาสาระ หน่วยการเรียนรู้ที่ 8 เรื่อง การจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ เพื่อนำมาสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เพื่อพัฒนาทักษะความสามารถในการวาดภาพศิลปะ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.3 ผู้วิจัยศึกษางานเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

1.4 ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง การจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้ โดยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ 4 แผน รวมทั้งหมด 8 ชั่วโมง

1.5 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินชนิดมาตราส่วน 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท

1.6 วิเคราะห์ความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยนำความคิดเห็นจากการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยมีคุณสมบัติตามข้อ 3.4.1.5 มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 126) โดยผลการประเมินระดับความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านควรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากขึ้นไป ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

1.7 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบการวิเคราะห์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ จุดประสงค์การเรียนรู้ สู่การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

1.8 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เมื่อประเมินประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าระดับมากขึ้นไป ($\bar{X} = 3.5$)

1.9 ผู้วิจัยยื่นขอรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

1.10 ผู้วิจัยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 โรงเรียนสุขานารี จำนวน 40 คน

2. แบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (ทัศนศิลป์) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และสร้างตารางวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้และทักษะที่ต้องการจะประเมิน ในการสร้างเครื่องมือการวัดและประเมินผล

2.2 สร้างแบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์และเกณฑ์การให้คะแนน ประเมินทักษะความสามารถใน การจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ โดยอาศัยแนวทางการสร้างที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยดำเนินการวิเคราะห์หลักสูตร กำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินทักษะการจัดวางภาพ

2.3 นำแบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เสนอแนะ และนำแบบประเมินทักษะความสามารถในการวาดภาพ เรื่อง การจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ที่ได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว นำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสังเกตกับเกณฑ์การให้คะแนนตามวัตถุประสงค์ของวิจัย

2.4 นำแบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำผลการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.6 นำแบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพงานทัศนศิลป์ ไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/5 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บรวบรวมคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนการประเมินทักษะความสามารถในการวาดภาพ เรื่องการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ เพื่อนำไปหาค่าทางสถิติ

3. แบบสอบถามความพึงพอใจ

3.1 ศึกษาวิธีการสร้างรูปแบบสอบถามความพึงพอใจต่อการเรียนวิชาศิลปะ จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3.2 การแบ่งเกณฑ์การสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert Scale)

3.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำมาปรับปรุงข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน (ซึ่งเป็นชุดเดียวกับการสร้างและหาคุณภาพของแบบประเมินทักษะความสามารถในการวาดภาพ) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมการใช้ถ้อยคำ สำนวน และความชัดเจนของคำถาม และนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

3.5 นำแบบสอบถามความพึงพอใจฉบับที่สมบูรณ์ไปจัดพิมพ์ แล้วนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาศิลปะ เรื่อง การจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 แผน เพื่อกำหนดเนื้อหาที่ต้องการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน

2. ผู้วิจัยชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ และเกณฑ์การให้คะแนนทักษะความสามารถในการวาดภาพศิลปะ

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบประเมินทักษะความสามารถในการวาดภาพ เรื่องการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์

4. ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยดำเนินการสอนตามการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยจะใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 4 แผน 8 ชั่วโมง

5. หลังจัดการเรียนรู้ครบตามแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน ผู้วิจัยทำการประเมินชิ้นงานหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นแบบประเมินชิ้นงานชุดเดียวกับที่ใช้ประเมินชิ้นงานก่อนเรียน (Pre-test)

6. นักเรียนประเมินความพึงพอใจหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1. วิเคราะห์แบบประเมินทักษะความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบวัดผลการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สถิติ (T-test For Dependent)

3. วิเคราะห์ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยใช้สถิติทดสอบ T-test (one Sample)

4. วิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการทดลองตามแบบแผนหนึ่งกลุ่มทดลองแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน One-Group Pretest-Posttest Design ผู้วิจัยจึงใช้ Kolmogorov-Smirnov test พบว่าคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนมีการแจกแจงแบบโค้งปกติ จึงใช้ T-test for Dependent Sample และ T-test One Sample ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

นักเรียนคนที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ความก้าวหน้า	
	คะแนน (30)	ร้อยละ	คะแนน (30)	ร้อยละ	คะแนน (30)	ร้อยละ
1	10	33.33	24	80.00	14	46.66
2	13	43.33	28	93.33	15	50.00
3	16	53.33	26	86.67	10	33.33
4	14	46.67	27	90.00	13	43.33
5	14	46.67	26	86.67	12	40.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

นักเรียนคนที่	ก่อนเรียน		หลังเรียน		ความก้าวหน้า	
	คะแนน (30)	ร้อยละ	คะแนน (30)	ร้อยละ	คะแนน (30)	ร้อยละ
6	11	36.67	26	86.67	15	50.00
7	13	43.33	26	86.67	13	43.33
8	13	43.33	27	90.00	14	46.67
9	12	40.00	25	83.33	13	43.33
10	16	53.33	26	86.67	10	33.33
11	16	53.33	25	83.33	9	30.00
12	17	56.67	27	90.00	10	33.33
13	12	40.00	27	90.00	15	50.00
14	11	36.67	27	90.00	16	53.33
15	14	46.67	25	83.33	11	36.67
16	19	63.33	30	100.00	11	36.67
17	15	50.00	27	90.00	12	40.00
18	18	60.00	28	93.33	10	33.33
19	16	53.33	28	93.33	12	40.00
20	11	36.67	26	86.67	15	50.00
21	15	50.00	29	96.67	14	46.67
22	12	40.00	28	93.33	16	53.33
23	15	50.00	29	96.67	14	46.67
24	11	36.67	24	80.00	13	43.33
25	15	50.00	27	90.00	12	40.00
26	13	43.33	26	86.67	13	43.33
27	11	36.67	26	86.67	15	50.00

28	14	46.67	26	86.67	12	40.00
29	19	63.33	30	100.00	11	36.67
30	15	50.00	28	93.33	13	43.33
31	18	60.00	26	86.67	8	26.67
32	11	36.67	24	80.00	13	43.33
33	13	43.33	24	80.00	11	36.67
34	16	53.33	29	96.67	13	43.33
35	14	46.67	27	90.00	13	43.33
36	15	50.00	24	80.00	9	30.00
37	11	36.67	27	90.00	16	53.33
38	13	43.33	29	96.67	16	53.33
39	13	43.33	28	93.33	15	50.00
40	12	40.00	27	90.00	15	50.00
$\bar{X}$	13.93	46.42	25.7	85.67	12.7	42.33
S.D	2.37		2.00		2.19	

จากตาราง 1 สรุปผลวิจัยที่ค้นพบว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.93 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 25.7 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของก่อนเรียนมีค่า เท่ากับ 2.37 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานหลังเรียนมีค่า เท่ากับ 2.00 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน ก่อนเรียนคิดเป็นร้อยละ 46.42 และหลังเรียนคิดเป็นร้อยละ 85.67 โดยนักเรียนมีคะแนนความก้าวหน้าเฉลี่ย เท่ากับ 12.7 หรือคิดเป็นร้อยละ 42.33

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส กับเกณฑ์กำหนดร้อยละ 80

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส หลังเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 80

การทดสอบ	n	คะแนนตามเกณฑ์	$\bar{X}$	S.D	t	Sig.
หลังเรียน	40	24	25.7	2.00	10.555*	.000

*อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 สรุปผลวิจัยที่ค้นพบว่า ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ หลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

ตาราง 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีความชัดเจนและครอบคลุม เข้าใจง่าย	4.75	0.44	พึงพอใจมาก
2. สื่อในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเด	4.67	0.53	พึงพอใจมาก

วิธี เนื้อหาที่มีความถูกต้องและทันสมัย			
3. รูปภาพในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์มากขึ้น	4.75	0.49	พึงพอใจมาก
4. รูปภาพในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ช่วยให้นักเรียนเอาใจใส่ต่อการเรียนมากขึ้น	4.7	0.61	พึงพอใจมาก
5. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีความน่าสนใจและดึงดูดความสนใจ	4.7	0.52	พึงพอใจมาก
6. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีความเหมาะสมของการใช้สี ภาพ และตัวอักษร	4.77	0.48	พึงพอใจมาก
7. ภาษาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส มีความเข้าใจง่าย	4.8	0.46	พึงพอใจมาก
8. เนื้อหาในการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้	4.77	0.48	พึงพอใจมาก
9. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นสื่อที่แปลกใหม่สำหรับนักเรียน	4.8	0.41	พึงพอใจมาก
10. การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ทำให้นักเรียนมีความสนใจในวิชาศิลปะมากยิ่งขึ้น	4.72	0.55	พึงพอใจมาก
รวมคะแนนเฉลี่ย	4.75	0.50	พึงพอใจมาก

จากตาราง 3 สรุปผลวิจัยที่ค้นพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา ก่อนและหลังเรียนโดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.93 หลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 25.7 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ หลังการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนสามารถจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนที่เหมาะสมและต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น จึงส่งผลให้ผลการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ของนักเรียนดีขึ้น เพราะมีการออกแบบกิจกรรมขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (ทิตนา แคมมณี, 2559 : 246-247) อ้างถึงกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ 2) ขั้นสาธิต 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ และ 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ โดย

1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำโดยครูผู้สอนแจ้งจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในการเรียน ครูอธิบายเป้าหมายและผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการสอนให้กับนักเรียน โดยครูจะมุ่งเน้นให้นักเรียนได้เข้าใจวิธีการปฏิบัติอย่างถูกต้องก่อนลงมือปฏิบัติจริง ครูจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เพื่อเตรียมความพร้อมและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน 2) ขั้นสาธิต ครูใช้สื่อการสอน PowerPoint เป็นสื่อประกอบการบรรยายเนื้อหา ให้นักเรียนได้เข้าใจเนื้อหาที่เรียนและได้เห็นภาพตัวอย่างผลงาน เพื่อให้นักเรียนเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น โดยในขั้นตอนนี้ครูจะแสดงทักษะสาธิตวิธีการวาดภาพทีละขั้นตอนด้วยการเน้นจุดสำคัญ และอธิบายสิ่งที่กำลังสาธิตให้นักเรียนดูควบคู่ไปด้วย 3) ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติ ครูให้นักเรียนลงมือปฏิบัติขึ้นงานตามคำชี้แนะของครูเพื่อช่วยให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้และทักษะก่อนจะไปสู่การคิดสร้างสรรค์ด้วยตนเองในระยะต่อไป โดยครูอธิบายรายละเอียดของ

ขั้นตอนหรือกระบวนการปฏิบัติอีกครั้งเพื่อเน้นย้ำจุดสำคัญที่ต้องใส่ใจ ครูใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายและตรงประเด็นเพื่อให้ นักเรียนได้ เข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น พร้อมเน้นจุดที่อาจเกิดข้อผิดพลาด ซึ่งเป็นไปตามแนวคิด (วีระ ไทยพานิช 2551 : 15) ได้กล่าวว่า การสอน ทักษะปฏิบัติคือการปฏิบัติจริงในสิ่งที่เรียนมาซึ่งการปฏิบัติย่อย ๆ ก็จะเป็นการกระทำซ้ำ ๆ จุดมุ่งหมายของการฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ เพื่อลงมือกระทำจริงและเป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่สำคัญ คือ เพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์ตรงทำให้เข้าใจในสิ่งที่ เรียนได้ดีขึ้น และ เพื่อให้นักเรียนได้เกิดทักษะและเกิดการเรียนรู้ใหม่ที่คงทนมากยิ่งขึ้น 4) ขั้นให้เทคนิควิธีการ ครูให้นักเรียนลงมือ ปฏิบัติชิ้นงานด้วยตนเอง โดยครูแนะนำเทคนิคหรือขั้นตอนที่เกี่ยวข้องให้กับนักเรียนเพิ่มเติม เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจในวิธีการ ทำให้ผลงานของนักเรียนสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น 5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ครูทบทวนทักษะย่อยที่เรียนไปแล้ว เช่น การ ใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการวาดภาพ โดยชี้ให้เห็นว่าแต่ละทักษะนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างไร และครูประเมินการเชื่อมโยงทักษะของ นักเรียน โดยดูทั้งกระบวนการและผลงานที่เกิดขึ้น และครูให้ข้อเสนอแนะเฉพาะเจาะจง เช่น การแก้ไขจุดอ่อนหรือวิธีการปรับปรุง เพื่อให้ผลงานออกมาดีและสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น การจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ทั้ง 5 ขั้น ดังกล่าว ข้างต้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัย (ลักขณา โพธิสุทธิ์ และคณะ, 2555) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การวาด ภาพระบายสีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง การ วาดภาพระบายสีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.29/86.24 ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกันกับ (มูทิตา อังคระษ 2558 : 113-114) พัฒนาแบบฝึกทักษะเรื่องสีและการระบายสี กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองสำโรง ผลการศึกษพบว่า แบบฝึกทักษะเรื่องสีและการระบายสี กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนคลองสำโรง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการจัดการเรียนรู้ ที่ใช้แบบฝึกทักษะเรื่องสีและการระบายสี หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาความสามารถในการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส หลังเรียนผ่านเกณฑ์กำหนดร้อยละ 80 ซึ่งคะแนน เฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ หน่วยที่ 8 เรื่อง การจัด วางภาพในงานทัศนศิลป์ ที่ครูผู้สอนได้สร้างขึ้น ครูผู้สอนได้ดำเนินการสอนเป็นไปตามขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ การสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ครูเน้นสาธิตให้นักเรียนปฏิบัติตามครูผู้สอนก่อน และให้นักเรียนได้ลงมือ ปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการสอนทักษะปฏิบัติมีจุดมุ่งหมายหลักในการพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้สามารถลงมือทำกิจกรรม ต่าง ๆ ได้จริง โดยไม่เพียงแต่ทฤษฎี แต่ยังเน้นการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะการเรียนรู้ใหม่และเกิด ความชำนาญในสิ่งที่ได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริง ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ซึ่ง เป็นไปตามแนวคิด (Davies, 1987) ที่ให้ข้อเสนอแนะว่าการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส จะเน้นช่วย พัฒนาทักษะปฏิบัติที่ต้องอาศัยกระบวนการฝึกฝนที่ชัดเจนและต่อเนื่อง พร้อมทั้งการให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม เพื่อช่วยให้ ผู้เรียนสามารถนำทักษะเหล่านั้นไปใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย (นิลวรรณ วงศ์ละ 2553 : 111) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง สาว อีสานเชิงหวด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิสเรื่อง สาวอีสานเชิงหวด ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1 มีค่าเท่ากับ 84.24/89.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 (ปา ริชาติ ตาสว่าง 2554 : 97) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิสกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระ นาฏศิลป์) เรื่อง เชื้อนึ่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส กลุ่มสาระการ เรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง เชื้อนึ่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.51/81.43 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3. ผลการศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสุขานารี นครราชสีมา หลังการจัดการ เรียนรู้ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส โดยภาพรวมอยู่ในระดับ พึงพอใจมาก ทั้งนี้เนื่องจากเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้ ตามรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิดสร้างสรรค์ด้วยตนเอง ตามจินตนาการอย่างอิสระและจาก ประสบการณ์เดิมที่มี จะมีการประเมินผลการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ทักษะความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงส่งผล ให้นักเรียนมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น และมีการจัดกิจกรรมที่ทำให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางความคิดสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนเกิดความสุขสนุกสนานและชอบในการเรียนรู้เป็นอย่างดี จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สอดคล้อง กับแนวคิดของเชลลี และ เมนาร์ด ดับบิล (Shelly, Maynard W, 1971, p.9) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกเมื่อเกิดขึ้น

แล้วทำให้เกิดความสุข สอดคล้องกับ (กัลยา ทองอ้วน 2552 : 34) กล่าวว่า ความพึงพอใจ คือความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติในเชิงบวก เป็นความรู้สึกชอบ และพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นิลวรรณ วงศ์ละ 2553 : 111) ได้ศึกษา เรื่อง การจัดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส เรื่อง สาวอีสานเชิงหวด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียน โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับพึงพอใจมาก (ปาริชาติ ตาสว่าง 2554 : 97) ได้ศึกษา เรื่อง ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระนาฏศิลป์) เรื่อง เชิงนั่งข้าวเหนียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามแผนการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด และ (สุรัตน์ บัวบุญจำมา 2555 : 90) ได้ศึกษา เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นทักษะปฏิบัติเรื่อง รำวงมาตรฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (นาฏศิลป์) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้รูปแบบทักษะปฏิบัติ 6 ชั้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของเดวิส มีทักษะการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับดีมีความพึงพอใจต่อการกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส ครูควรจัดกิจกรรมศิลปะที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สะท้อนผลงานของตนเองและผู้อื่น เพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัยและพัฒนาทักษะการจัดวางภาพในงานทัศนศิลป์อย่างต่อเนื่อง

1.2 ครูควรพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสอย่างหลากหลาย เพื่อให้ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลของรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสต่อด้านอื่น ๆ ของนักเรียน เช่น ความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการทำงานร่วมกัน หรือทัศนคติที่มีต่องานทัศนศิลป์ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่มากกว่าด้านทักษะการจัดวางภาพเพียงอย่างเดียว

2.2 ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมทัศนศิลป์โดยใช้รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิสร่วมกับเทคโนโลยีหรือสื่อดิจิทัล เช่น การใช้แท็บเล็ตหรือแอปพลิเคชันออกแบบภาพเพื่อตรวจสอบว่าสื่อดิจิทัลมีผลต่อความสามารถในการจัดวางภาพของนักเรียนหรือไม่

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ** ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม กระทรวงศึกษาธิการ.
- (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- (2552). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ** ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2552. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- กรวรรณ ทับทิมดี. (2558). **การพัฒนากิจกรรมการสอนการจดจำประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตร ศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี.** วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาศิลปะ ดนตรี และนาฏศิลป์ศึกษา, คณะครุ ศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัญญา ลินทนต์ศิริกุล. (2554). **การวัดความรู้ ความคิด. ในประมวลสาระชุดวิชาการประเมิน และวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน.** หน่วยที่ 2 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กัญญา ลินทนต์ศิริกุล. (2557). **เครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ. ในประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยหลักสูตรและการ เรียนการสอน** (หน่วยที่ 9, หน้า 1-81).นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กัลยา ทองอ้วน. (2552). **การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่น** กลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยมหา สารคาม.
- เกริก ท่วมกลาง และ จินตนา ท่วมกลาง. (2555). **การพัฒนาสื่อ/นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อ เลื่อนวิทยฐานะ.** กรุงเทพฯ: สภา พรบุ๊คส์.
- จิรพันธ์ สมประสงค์. (2552). **หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1** ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค.
- ชลุด นิ่มเสมอ. (2559). **องค์ประกอบของศิลปะ** (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อัมรินทร์.
- ชลุด นิ่มเสมอ. (2561). **นิทรรศการ “สัญลักษณ์ชนบท”** (พิมพ์ครั้งที่ 1).กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อัมรินทร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2559). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพ.** (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนรัชต์ ศิริสวัสดิ์. (2560) **การพัฒนาทักษะปฏิบัติในงานช่างฝีมือพื้นฐาน.**กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการศึกษา
- นวลจิตต์ เขาวงกตพิงค์. (2552). **การสอนเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ. ในประมวลสาระชุดวิชา วิทยาการการจัดการเรียนรู้.** (หน่วยที่ 12) นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์,มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นิลวรรณ วงศ์ละ. (2553). **การจัดกิจกรรมสาระนาฏศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยใช้ รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของ เดวิส เรื่อง “สาวอีสานแข็ง”.** (ม.ป.พ.).
- รุ่งนภา พันธุมานิน. (2559). **การออกแบบเพื่อยึดอายุการใช้งานให้กับสื่อสิ่งพิมพ์อายุสั้นประเภท นิตยสาร(วิทยานิพนธ์ ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์).** คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลักขณา โพธิ์สุทธิ และคณะ. (2555). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการวาดภาพระบายสีกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.**วารสารสังคมศาสตร์วิจัย,3 (1), 49-62 มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วริวรรณ์ โชนนุช. (2551). **การพัฒนาชุดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เรื่องการเล่นลายสังคโลกโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน ทักษะปฏิบัติของเดวิส สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6** โรงเรียนเมืองเสด็จ จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ครุศา สตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- วีระ ไทยพาณิชย์. (2551). **57 วิธีสอน.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
- ศาสตราจารย์พระศรี. (2543). **ประติมากรรมไทยในสมัยใหม่.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศาสตราจารย์พระศรี. (2561). **ศิลปะกับชีวิต : ศิลป์ พระศรี ศิลปินผู้สร้างฐานรากศิลปะไทยสมัยใหม่**กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ศิลปากร.
- สถิตย์ นิยมญาติ. (2555). **การบริหารจัดการในการเก็บข้อมูลของการวิจัยเชิงสำรวจ. ความพึงพอใจในบริบทการศึกษา. วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษา. (เอกสารต้นฉบับยังไม่ตีพิมพ์).**
- สมศักดิ์ คงเที่ยง และ อัญชลี โพธิ์ทอง. (2542). **การบริหารบุคลากรและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

รามคำแหง, ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาหลักสูตรการเรียนการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

Bunker, E. (1981). **Little Boy Blue**. New York, NY: Viking Press.

Chuenjit, P., Suzuki, M., & Shinkai, K. (2021). **Effect of various surface treatmentson the bond strength of resin luting agent and the surface roughness and surface energy of CAD/CAM materials**. Dental Materials Journal, 40(1), 16–25.

Davies, I.K. (1971). **The management of learning**. London : McGraw-Hill

Davies, I. K. (1987). **Art and design in the GCSE: Objectives, criteria and assessment**. Journal of Art & Design Education, 6(1), 51–65. Wiley.

Griffin, D. (2014). **Education Reform: The Unwinding of Intelligence and Creativity**. Cham, Switzerland: Springer International Publishing.

Harrow, A. (1972). **A Taxonomy of the Psychomotor Domain : A Guide for DevelopingBehavioral Objective**. New York : Longman.

Itten, J. (1961). **The Art of Color: The Subjective Experience and Objective Rationale of Color**. New York: Von Nostrand Reinhold.

Berger, J. (1972). **Ways of seeing**. London: British Broadcasting Corporation and Penguin Books.